

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра медіакомунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. директора ННІ соціології та
медіакомунікацій

Вячеслав НІКУЛІН

Робоча програма навчальної дисципліни

МЕДІАДОСЛІДЖЕННЯ

рівень вищої освіти	<u>третій (освітньо-науковий)</u>
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
спеціальність	<u>054 Соціологія</u>
освітня програма	<u>підготовки докторів філософії</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
навчально-науковий інститут	<u>соціології та медіакомунікацій</u>

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

28 серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лідія СТАРОДУБЦЕВА, доктор філософських наук,
професор закладу вищої освіти кафедри медіакомунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри медіакомунікацій

Протокол від 25 серпня 2025 року № 6

В. о. завідувача кафедри медіакомунікацій

_____ Лідія СТАРОДУБЦЕВА

Програму погоджено з гарантом (керівником проєктної групи) освітньо-наукової програми
“Соціологія”

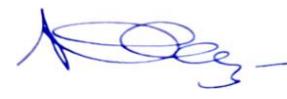
Гарант освітньо-професійної програми

(керівник проєктної групи) _____ Віль БАКІРОВ

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ соціології та медіакомунікацій

Протокол від 28 серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ соціології та медіакомунікацій

_____ Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Медіадослідження”

складена відповідно до освітньо-наукової програми чотири річного циклу підготовки фахівців ступеня “доктор філософії” третього (освітньо-наукового) рівня з галузі 05 – Соціальні та поведінкові науки спеціальності 054 Соціологія

1 Опис навчальної дисципліни

1.1 Мета викладання навчальної дисципліни: ознайомити здобувачів із особливостями нового напрямку соціогуманітарної думки другої половини ХХ – початку ХХІ століття, що отримав умовну назву “Медіадослідження” і представляє собою комплекс міждисциплінарних рефлексій над семантичним спектром концепту “медіа”, новими медіатехнологіями і феноменом “медіального повороту” в інформаційному суспільстві.

1.2 Основні завдання вивчення дисципліни: дати здобувачам уявлення про специфіку медіа як концепту; розглянути основні етапи генези та еволюції медіадосліджень; сформулювати методологічний інструментарій аналізу різноманітних медіадослідницьких концепцій, шкіл і напрямів; визначити потенціал теоретичних підходів до вивчення феномена “медіатизації” суспільства; ознайомити здобувачів із основними персоналіями і теоретичними працями в історії медіадосліджень; сформулювати уявлення про роль медіакommunікацій у сучасному суспільстві; набути практичні навички з розробки індивідуальних медіадослідницьких проєктів.

1.3 Кількість кредитів – 4 кредити

1.4 Загальна кількість годин – 120 годин

1.5 Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	–
Семестр	
4-й	–
Лекції	
6 год.	–
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	–
Лабораторні заняття	
0 год.	–
Самостійна робота	
96 год.	–
Індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6 Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, засвоєння навчальної дисципліни передбачає набуття здобувачами таких програмних компетентностей та отримання таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність

- ІК   Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері соціології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

Загальні компетентності

- ЗК 01   Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
 ЗК 02   Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК 01   Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей
- СК 02   Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень
- СК 03   Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності
- СК 05   Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері соціології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень
- СК 10   Здатність визначати, рефлексувати та описувати власні методологічні принципи та методи соціологічного дослідження в залежності від об'єкта і предмета, використовуючи можливості міждисциплінарних підходів та суміжних дисциплін (філософія, історія тощо)

1.7 Програмні результати навчання: знати дефініції, сутнісні характеристики, етапи генези та розвитку, концептуальний зміст і специфіку медіадосліджень; вміти застосовувати теоретичні підходи до аналізу феномена “медіатизації” суспільства, аналітично використовувати категорії й концепції в аналізі різноманітних проявів культури доби “медіального повороту”; володіти практичними навичками з розробки індивідуальних медіадослідницьких проєктів

- РН 02   Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях

- PH 04 Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу соціальних досліджень, наявні соціологічні дані
- PH 05 Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів
- PH 06 Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми
- PH 07 Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи
- PH 09 Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці
- PH 11 Ефективно комунікувати в різних комунікативних просторах; зберігати толерацію та коректно захищати свою позицію; розробляти алгоритми наукової аргументації, ведення наукових дискусій
- PH 12 Уміння висловлювати власну думку у ясних, чітко структурованих текстах, пов'язаних з академічною та професійною сферою, висловлювати та підтримувати певну точку зору з наданням аргументації та прикладів

1.8 *Пререквізити*: вивченню даної дисципліни передують засвоєння таких навчальних дисциплін і курсів як “Іноземна мова для аспірантів”, “Філософські засади та методологія наукових досліджень”, “Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень”, “Методологія та методи соціологічного дослідження”.

Викладання дисципліни проводиться у дистанційному форматі у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні відповідно до указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України № 2102-IX від 24.02.2022 р., указу Президента України від 14 липня 2025 року № 478/2025 “Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України № 4524-IX від 15.07.2025 р. Платформами дистанційного навчання є Zoom, Telegram і Google Apps.

2 Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1 Медіа як предмет теоретичних рефлексій

Тема 1 Концепт “медіа”: спектр дефініцій

Етимологія та семантика концепту “медіа”. Індоевропейський корінь *medh-*, *medhios*. *Medialis* (лат.) – середній, серединний, *Medium* (лат.) – посередник, *Milieu* (фр.) – середовище, *Mezzo* (іт.) – середній, *Mitte* (нім.) – середина, *Mittel* (нім.) – засіб. Медіа – середнє, середина, центр, те, що займає проміжне положення, знаходиться посеред. “Річ і медіум” (Фріц Гайдер): “Як відбувається, що ми через безпосередньо дане можемо дізнатися щось інше?” (F. Heider *Ding und Medium*, 1927). “Медіум” як матеріальна

даність, яка виконує функції опосередкування, “річ” – сама опосередкована даність. Дві трактовки “медіа”: технологічно-інструментальна (“апаратне” розуміння медіа) та онтологізуюча (універсальна форма посередництва). Meta/Dia – два різних підходи до медіального (Дітер Мерш).

Тема 2 Медіальний поворот

Медіадослідження як міждисциплінарна сфера знання. Медіатеорія як “перша філософія”: “prima philosophia” в аристотелевському сенсі (Райхарт Марграйтер). Парадигми цифрової епохи: гіпермедіатизація – діджиталізація – кіборгізація. Нова рецепція нових медіа (Марк Гансен). Реперні точки гуманітаристики ХХ століття: “онтологічний поворот” (Ніколай Гартманн, Мартін Гайдеггер), “лінгвістичний поворот” (Людвіг Вітгенштайн, Річард Рорті), “візуальний поворот” (pictorial turn – Вільям Томас Мітчелл, imagic turn – Фердинанд Фельдман, iconic turn – Готфрід Бьом). “Медіальний поворот” на початку ХХІ століття: Media Turn (Стефан Мюнкер). Медіадослідження як рефлексія над медіальним поворотом.

Тема 3 Медіадослідження як відкритий проєкт

Медіатеорія як протейстичне знання. Два значення поняття “протейзм”: багатолікість (від давньогрецького бога Протея) та погляд у майбутнє (від латинського префіксу proto). Медіадослідження: спектр самономінацій. Media Studies, Media Theory, Media Philosophy, Medienwissenschaft, Medientheorie, Medienphilosophie, Médiologie. Медіадослідження як наука, що “не стала, а становиться”. “Медіа” як універсальний префікс: медіасоціологія, медіапсихологія, медіафілософія, медіаонтологія, медіа- епістемологія, медіаетика, медіаестетика, медіаантропологія тощо. Медіадослідження як сфера рефлексій над буттям медіасуб’єкта у медіареальності. Шість відповідей на питання, що таке медіатеорія (Ламберт Візінг). У рамках академічної науки: 1) рефлексія над понятійними проблемами, пов’язаними з появою нових медіа (Стефан Мюнкер), 2) робота з поняттям “медіа” (Олександр Рослер), 3) розширення до “медіального повороту” (Матіас Фогель, Сібілла Кремер, Мартін Зель). Поза рамками академічної науки: 4) основний дискурс культурологічних та медіадисциплін (Райнхард Марграйтер, Майк Сандботе), 5) медіадосліджень не існує (Фрідріх Кітлер, Олена Еспозито), 6) дослідження, що здійснюється через медіа (Вілем Флюссер, Лоренц Енгель). Медіатеорія як відкрите питання і дискурс, що саморозгортається.

Розділ 2 Медіадослідження в історичній ретроспективі: ключові концепції та персоналії

Тема 1 Вальтер Беньямін як медіадослідник

“Недоречний мислитель”. “Твір мистецтва в епоху його технічної відтворюваності”. Тираж – копія – доступність. Поняття “аури”. Історія медіа як “історія з вбивствами” (Умберто Еко). “Це вб’є те”. Перехід від малюнка до друкованого відбитку, від живопису до фотографії, від театру до кінематографа. Рефлексії Вальтера Беньяміна над співвідношенням оригіналу і копії як провісник теорії “сліду” Жака Дерріда та “симулякру” Жана Бодріара. “Коротка історія фотографії” як медіаархеологічний проєкт. Значення візій Вальтера Беньяміна для європейської медіатеорії.

Тема 2 Маршалл Маклуен: “лицар медійного образу”

“Розчарований пророк з Едмонтону”. Маклуен як апологет і критик технократизму. Маклуенізм як симптом. The Medium is the Message. Гарячі та холодні медіа. Глобальне

село. Електронний всесвіт. “Галактика Гутенберга”. Гусяче перо як “детонатор вибуху” технологій, винахід друкарського верстату як “епіцентр вибуху”. “Гутенберг кожного робив читачем, ксерокс кожного робить видавцем”. Аудіальний, друкований та електричний Всесвіти. Залежність типу культури від типу медіуму. Пророцтва про електронну цивілізацію. “Розуміння медіа”. “Розширення людини”: the extensions of man. Універсально-онтологізуюча трактовка медіа. Маклуен як фундаторканадсько-американської медіатеоретичної традиції.

Тема 3 Джанні Ваттімо: “Прозоре суспільство”

Суспільство всезагальної комунікації, або суспільство мас-медіа. Філософія нігілізму та “дереалізації реальності”. Межі дереалізації. “Мистецтво коливання”: основні концепти. Постмодерн, мас-медіа та прозоре суспільство. Від утопії до гетеротопії. Мас-медіа та світ у режимі “реального часу”: феномен телеприсутності. Чому мас-медіа не роблять суспільство прозорим, а навпаки, все більш складним, навіть хаотичним? Переплетення завдяки мас-медіа численних образів, інтерпретацій, реконструкцій як апофеоз множинності та ерозія “принципу реальності”. Ефект загубленості. Утопія абсолютної самопрозорості та “Новий Вавілон” технічного світу. Джанні Ваттімо як нігіліст і критик медіальності.

Тема 4 Поль Віріліо: “мислитель, стурбований технікою”

Нові технології та віртуальна реальність в творах Поля Віріліо. “Катастрофічний мислитель”. Поль Віріліо як медіатеоретик. “Заклинатель швидкості”: дромологія та дромоскопія. “Машина зору”. Візуальна перцепція та цифрова симуляція. Концепція перцептроні. Кінематична оптика релятивності. “Інформаційна бомба”. Віртуальне місто, або метаполіс. Зникнення відмінностей між зовнішнім та внутрішнім. Планетарна телеприсутність та всезагальна візуалізація. Стереореальність світу: віртуальна реальність і реальна віртуальність. Драма комунікації. Кіберепоха та кіберконтинент. “Кібервійна, Бог та телебачення”. “Мистецтво машини” і “Бог кіберпростору”.

Розділ 3 Медіадослідницькі практики

Тема 1 Гіпермедіатизація як (а)соціальний жест. Текст versus Гіпертекст

Мережева культура та кліпове мислення. Три концепції пророків доби нових медіа: Mundaneum Поля Отле, метафора “нескінченної книги” Х.-Л. Борхеса та “Мемех” Веннівара Буша. “Надлишки культурної свідомості” та моделі упорядкування знань. “Діджитальна нумерологія”: скільки важить Інтернет? Формула “Х-тека” і “Медіологія” Режи Дебре. Писемність та організація форм мислення (кам'яна плита – папірус – глиняна табличка – світок – кодекс – книга – газета – гіпертекст). Принципи каталогізації знань та “моделі світу”. Нові технології і ментальні конструкти. Медіаактивізм та медіаслективізм. Медіагедонізм та медіааскетизм. Фрагментоване “я” та гіпермедіатизація свідомості у постгутенбергову добу. Теорія гіпертексту. Інтертекстуальність, метатекстуальність, гіпертекстуальність. Феномен інтернет-серфінгу. Ризома і мережа. Перехід від культури Книги до Visual-oriented Culture. Текст паперовий та електронний. Гіпертекст як нелінійна мережева форма організації матеріалу, розділеного на фрагменти, для кожного з яких зазначено перехід до інших фрагментів за допомогою системи гіперпосилань. “Розгалужений текст”, гіперчитання, гіперавторство і постмодерн. Основні признаки гіпертексту: нелінійність, можливість будь-яких сценаріїв читання, “смерть автора”, фрагментарність, наявність гіперпосилань. Три лики гіпертексту: домережевий, медійний

та мультимедійний. Електронні лабіринти знань і “кібература”. “Від Інтернету до Гутенберга: текст і гіпертекст” (Умберто Еко).

Тема 2 Mind Mapping, або візуалізація мислення. Індивідуальний медіадослідницький проєкт

Картографування свідомості. Чи можливо візуалізувати процес мислення? Моделі візуалізації свідомості. Mind Mapping Тоні Бьюзена. “Мапи концептів”. Відцентрована структура думки та модель “розгалуженого кола”. “Омега-мапінг” як критика “майнд-мапінгу”. Візуалізації тексту. Текст у процесі інтермедіального перекладу (ілюстрація, алегорія, екранізація). Неявна геометрія тексту. Феномен коміксу. Кіноекранізація як форма інтермедіального перекладу (“Капітал”, “Так говорив Заратустра”, “Логіко-філософський трактат” тощо). Теорія кіно як медіадослідницький проєкт. “Філософія кіно” Жиля Дельоза. Психоаналіз і кінематограф Кристіана Метца. Кінодослідження Славоя Жижека. Образ і поняття: мова ідеограм. Теорія фотографії як медіадослідницький проєкт. Мережа знань і знання у мережі. Мислення як мережевий феномен. Public figure як медіаперсона. Ескапізм і партиципація: чи повинна наука сьогодні ховатися у “вежі зі слонової кістки”? Прозорість меж академічного знання. Чи можлива популяризація думки без її редукції? Медіапроєкти між Сциллою герметизму та Харибдою популізму. Звук, слово, образ, текст як медіуми. Медіатеорія як дослідження, опосередковане медіа. Медіадослідницькі журнали. Фотографія і кінематограф як методи медіадослідження. Дослідження вебкомунікацій та соціальних медіа. Специфіка створення та презентації індивідуального медіадослідницького проєкту: від задуму до втілення.

3 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п. с.	лаб .	інд .	с. р.		л	п. с.	ла б.	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Медіа як предмет теоретичних рефлексій												
Разом за розділом 1	40	2	6	–	–	32	40	–	–	–	–	–
Розділ 2 Медіадослідження в історичній ретроспективі: ключові концепції та персоналії												
Разом за розділом 2	42	2	8	–	–	32	42	–	–	–	–	–
Розділ 3 Медіадослідницькі практики												
Разом за розділом 3	38	2	4	–	–	32	38	–	–	–	–	–
Усього годин	120	6	18	0	0	96	120	0	0	0	0	0

4 Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
	Розділ 1 Медіа як предмет теоретичних рефлексій	6	–
1	Концепт “медіа”: спектр дефініцій	2	–
2	Медіальний поворот	2	–
3	Медіадослідження як відкритий проєкт	2	–
	Розділ 2 Медіадослідження в історичній ретроспективі: ключові концепції та персоналії	8	–
1	Вальтер Беньямін як медіадослідник	2	–
2	Маршалл Маклуен: “Лицар медійного образу”	2	–
3	Джанні Ваттімо: Джанні Ваттімо: “Прозоре суспільство”	2	–
4	Поль Вірілію “Мислитель, стурбований технікою”	2	–
	Розділ 3 Медіадослідницькі практики	4	–
1	Гіпермедіатизація як (а)соціальний жест. Текст versus Гіпертекст	2	–
2	Mind Mapping, або візуалізація мислення. Індивідуальний медіадослідницький медіапроєкт	2	–
	Разом	18	0

5 Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Опрацювання першоджерел і наукової літератури	24	
2	Обґрунтування концепт-ідеї індивідуального медіадослідницького проєкту	16	–
3	Написання есе за темою медіадослідницького проєкту	16	
4	Обґрунтування концепт-ідеї творчого медіапроєкту	16	–
5	Написання грантової заявки на реалізацію творчого медіапроєкту	16	
6	Підготовка до презентації та захисту виконаних завдань під час круглого столу “Медіадослідження в компаративістській перспективі”	4	–

7	Підготовка до письмової залікової роботи	4	–
	Разом	96	0

6 Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни “Медіадослідження” не передбачені.

7 Методи навчання

Для ефективного викладання навчальної дисципліни застосовуються інноваційні мультимедійні технології та елементи таких інтерактивних методів навчання як zoom-сесії, онлайн-дискусії та вебіари, комунікативні тренінги, брейнсторм-семінари, практикуми-інтенсиви “in action”, імерсивні воркшопи, практикуми з експериментального моделювання, медіаколоквіуми, медіатоки, медіаквізи, онлайн-конференції та баркемпи, міні-пресконференції, медіадебати тощо.

8 Методи контролю

Поточний контроль: усні опитування на заняттях за контрольними програмними питаннями поточної та попередніх тем; мікроконтрольні роботи, що проводяться на початку заняття; оцінювання ступеня активності аспірантів та якості їхніх відповідей на заняттях; тестові завдання.

Контроль виконання самостійних робіт: перевірка виконання творчих завдань (усна доповідь, есе, індивідуальні та колективні мультимедійні презентації).

Дві контрольні роботи: “Створення індивідуального медіадослідницького проєкту” та “Обґрунтування концепт-ідеї творчого практичного медіапроєкту”

Підсумковий контроль (залік) із використанням платформи *Moodle*: залікова письмова робота (перевірка рівня засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного та практичного навчального матеріалу в цілому, вміння здобувачів вищої освіти використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань).

9 Схема нарахування балів*¹

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Разом	Залік	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Контрольні роботи, передбачені навчальним планом			
Теми 1–3	Теми 1–4	Теми 1–2	30	60	40	100
10	10	10				

¹ Вказується максимальна кількість балів

Для допуску до складання заліку (підсумкового контролю) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10-ти балів із навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

*Критерії оцінювання письмових відповідей
на теоретичні питання екзаменаційної/залікової роботи*

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів за відповідь на одне питання				
		При максимум 5 балів	При максимум 10 балів	При максимум 15 балів	При максимум 20 балів	При максимум 40 балів
1	Відповідь повна* ² , або з однією незначною помилкою	5 балів	9–10 балів	13–15 балів	17–20 балів	33–40 балів
2	Відповідь повна, але з двома-трьома незначними помилками	4 бали	7–8 балів	10–12 балів	13–16 балів	25–32 бали
3	Відповідь не досить повна та/або із суттєвими помилками	3 бали	5–6 балів	7–9 балів	9–12 балів	17–24 бали
4	Відповідь не повна, містить суттєві помилки	2 бали	3–4 бали	4–6 балів	5–8 балів	9–16 балів
5	Відповідь майже відсутня та/або не відповідає запитанню	0–1 бал	0–2 бали	0–3 бали	0–4 бали	0–8 балів

*Критерії оцінювання якості виконання
творчого завдання та/або авторського проєкту*

№ з/п	Параметри	Максимальна кількість балів за кожним із параметрів
-------	-----------	---

² Тут і далі під повною відповіддю розуміється, що у письмовій роботі аспірант/-ка продемонстрував/-ла свою спроможність логічно мислити, послідовно будувати структуру тексту, володіє професійним лексиконом і вміло користується ним задля розгортання авторської думки; вільно використовує набуті знання теоретичного матеріалу для аргументації власної концепції та вміє ілюструвати абстрактні положення конкретними прикладами; усі питання у письмовій відповіді розкрито переконливо і обґрунтовано; письмова робота свідчить про високу ерудицію автора/-ки; узагальнення зроблені на високому концептуальному рівні; в цілому, аспірант/-ка демонструє, що ознайомлений/-на з фундаментальними працями теоретиків, достатньою мірою засвоїв/-ла матеріали, ідеї та концепції навчальної дисципліни.

		При махімум 5 балів	При махімум 10 балів	При махімум 15 балів	При махімум 20 балів	При махімум 40 балів
1	Оригінальність концепції, нетривіальність ідеї, концептуальність задуму, креативність	1	2	3	4	8
2	Авторський стиль, індивідуальний почерк	1	2	3	4	8
3	Самостійність	1	2	3	4	8
4	Застосування вмінь, навичок та інструментів роботи у галузі цифрових медіа	1	2	3	4	8
5	Технічна якість виконання	1	2	3	4	8

Параметри, за якими оцінюється якість виконання мультимедійної презентації

№ з/п	Параметри	Максимальна кількість балів за кожним із параметрів				
		При махімум 5 балів	При махімум 10 балів	При махімум 15 балів	При махімум 20 балів	При махімум 40 балів
1	Змістовність, повнота представленої інформації	1	2	3	4	8
2	Структурна чіткість, послідовність, вміння виділити головне, лаконічність у подачі матеріалу	1	2	3	4	8
3	Вміле використання прийомів візуалізації тексту	1	2	3	4	8
4	Єдність стилю, вдала композиція слайду та дизайн-рішення, кольори та шрифти	1	2	3	4	8
5	Грамотність, коректність, охайність оформлення	1	2	3	4	8

*Параметри, за якими оцінюється
усний захист творчого завдання та/або авторського проекту*

№ з/п	Параметри	Максимальна кількість балів за кожним із параметрів				
		При максимум 5 балів	При максимум 10 балів	При максимум 15 балів	При максимум 20 балів	При максимум 40 балів
1	Змістовність доповіді, логіка, чіткість, послідовність	1	2	3	4	8
2	Володіння професійним лексиконом	1	2	3	4	8
3	Риторична компетентність	1	2	3	4	8
4	Вміле використання прийомів ведення академічної дискусії	1	2	3	4	8
5	Естетика презентації	1	2	3	4	8

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10 Рекомендована література

Основна література

1. Іващенко В. Л., Сошинська В. Є., Сошинська Я. Є. Медіазнавчі студії в євроінтеграційному дискурсі України : колективна монографія / наук. ред. В. Л. Іващенко. Київ : ДП «Експрес-об`ява», 2022. 200 с.
2. Кастельс М. Інтернет галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства / пер. з англ. Київ : Ваклер, 2007. 304 с.
3. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / пер. з англ. О. Возьна, Г. Сташків. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
4. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів : масмедії та громадська думка / пер. з англ. М. Давиденко. Київ : К.І.С., 2007. 256 с.

5. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / пер. з англ. А. А. Галушки, В. І. Постнікова. Київ : Ніка-Центр, 2015. 388 с. (Серія “Зміна парадигми”).
6. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття / пер. Тамари Гуменюк. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
7. Carlisle J. The Electric Narratives: The Brutal Truth About PR, Algorithms, And Attention. Independently published, 2025. 48 p.
8. Herbert D., Lotz A. D., Punathambekar A. Media Industry Studies (Short Introductions). New York, NY : Polity, 2020. 176 p.
9. Kieso D. E., Jerry J. Weygandt J. J, et al. Intermediate Accounting. 18th ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2022. 1616 p.
10. Keywords for Media Studies / ed. by Laurie Ouellette & Jonathan Gray. New York : New York University Press, 2017. 240 p.
11. Marshall I., Naisbett N., Stoklosa T. Cambridge International AS & A Level Media Studies. Cambridge, UK : Cambridge University Press, 2023. 300 p. (Coursebook with Digital Access).
12. Media and Communication in the Digital Age: Changes and Dynamics / ed. by Füsün Topsümer, Yasemin Durmuş, & Baha Ahmet Yılmaz. Gaziantep : Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd., 2023. 119 p.
13. Ott B. L., Mack R. L. Critical Media Studies: An Introduction 3rd ed. Hoboken, NJ : Wiley-Blackwell, 2020. 432 p.

Допоміжна література

14. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / пер. з фр. Володимир Ховхун. Київ : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2004. 232 с.
15. Квіт С. Масові комунікації. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
16. Мас-медіа у термінах і визначеннях : корот. слов.-довід. : навч. посіб. / уклад. Ю. В. Боднар. Київ : МАУП, 2005. 224 с.
17. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 312 с. (Серія “Медіакритика”).
18. Публіцистика. Масова комунікація : Медіа-енциклопедія / пер. з нім. ; за заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія Української преси ; Центр Вільної преси, 2007. 780 с.
19. Стародубцева Л. В. Documentary як фантом: ігри дефініцій // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Сер. Теорія культури та філософія науки. Вип. 61. Харків, 2020. С. 23–32. DOI: <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2020-61-03> Ключові слова: документальне кіно, фікшн, нон-фікшн, ефект спостерігача, мек'юментарі, докудрама, арт-док.
20. Стародубцева Л. (Не)прозорий соціум: вибір між прайвесі та свободою // Український соціологічний журнал. 2022. № 28. С. 47–56. DOI: <https://doi.org/10.26565/2077-5105-2022-28-05>
21. Стародубцева Л. В., Петренко Д. В. Цифровий ексгібіціонізм в сучасній культурі // Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 52. С. 147–156. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v052.2024.24>
22. Стародубцева Л. В., Петренко Д. В., Мистецтво аугментованої реальності в сучасній візуальній культурі // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». 2024. № 69. С. 6–15. <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2024-69-01>
23. Approaches to Media : A Reader / ed. by Chris Newbold, Oliver Boyd-Barrett. London : Bloomsbury, 2009. 576 p.
24. Barlow D., Mills B. Reading Media Theory : Thinkers, Approaches and Contexts. Harlow, England ; New York : Pearson / Longman, 2009. 744 p.
25. Campbell R., Martin C., Fabos B. Media & Culture : An Introduction to Mass Communication. 12th ed. Boston ; New York : Bedford / St. Martin's, 2019. 608 p.

26. *Canonic Texts in Media Research : Are There Any Should There Be How About These* / ed. by Elihu Katz, John Durham Peters, Tamar Liebes, Avril Orloff. Cambridge, UK : Polity Press, 2002. 280 p.
27. Croteau D. R., Hoynes W. D. *Media/Society : Technology, Industries, Content, and Users*. 6th ed. London ; Thousand Oaks ; New Delhi : Sage Publications, 2018. 488 p.
28. *Culture, Media, Theory, Practice : Perspectives* / ed. by Ben Dorfman. Aalborg : Aalborg University Press, 2004. 326 p. (Media & Cultural Studies).
29. Danesi M. *Dictionary of Media and Communications* / foreword by Arthur Asa Berger. New York : M. E. Sharpe, 2009. 313 p.
30. Dennis E. E., DeFleur M. L. *Understanding Media in the Digital Age*. Boston : Allyn & Bacon, 2009. 464 p.
31. Devereux E. *Understanding the Media*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA ; London ; New Delhi : Sage, 2007. 280 p.
32. Gillespie M., Toynbee J. *Analysing Media Texts*. Berkshire, London : Open University Press, 2006. 160 p. (Issues in Cultural/Media Studies).
33. Hartley J. *Communication, Cultural and Media Studies: The Key Concepts*. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2011. 288 p. (Routledge Key Guides).
34. Hodkinson P. *Media, Culture and Society : An Introduction*. Thousand Oaks, CA ; London ; New Delhi : Sage Publications, 2010. 336 p.
35. Holmes D. *Communication Theory : Media, Technology and Society*. Thousand Oaks, CA ; London ; New Delhi : Sage Publications, 2005. 272 p.
36. Huisman R., Murphet J., Dunn A. *Narrative and Media* / ed. by Helen Fulton. New York : Cambridge University Press, 2006. 342 p.
37. Kolker R. *Media Studies : An Introduction*. Oxford ; Malden, MA : Wiley-Blackwell, 2009. 328 p.
38. Laughey D. *Key Themes in Media Theory*. Maidenhead, UK : Open University Press, 2007. 235 p.
39. McDougall J. *Media Studies : The Basics*. London ; New York : Routledge, 2012. 224 p.
40. *Media/Cultural Studies : critical approaches* / ed. by Rhonda Hammer, Douglas Kellner. New York : Peter Lang, 2009. 644 p.
41. Moores S. *Media/Theory : Thinking about Media and Communications*. London ; New York : Routledge, 2005. 208 p.
42. Stokes J. C. *How to do Media and Cultural Studies*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA ; London ; New Delhi : Sage Publications, 2012. 264 p.
43. *The Media Studies Reader* / ed. by Lautie Quelette. New York ; London : Routledge, 2012. 616 p.
44. Thornham S. *Media Studies : A Reader*. 3rd ed. New York : New York University Press, 2010. 912 p.
45. Williams K. *Understanding Media Theory*. New York : Bloomsbury USA Academic, 2003. 256 p. (Hodder Arnold Publication).
46. Wimmer R. D., Dominick J. R. *Mass Media Research : An Introduction*. 9th ed. Boston, MA : Wadsworth Publishing, 2010. 480 p.

11 Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Медіабібліотека (інформаційний ресурс). URL : <http://media.parlament.org.ua/> (дата звернення: 31.05.2025).
2. Медіакритика. URL : <http://www.mediakrytyka.info/> (дата звернення: 31.05.2025).
3. Center for Digital Discourse and Culture. URL : <http://www.cddc.ut.edu/index2.html> (дата звернення: 31.05.2025).
4. Convergence (International Journal of Research into New Media Technologies). URL : <http://con.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).

5. Discourse & Communication (Online Journal). URL : <http://dcm.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
6. Electronic News (Online Journal). URL : <http://enx.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
7. Foundation for the History of Technology; Tensions of Europe. URL : <http://www.histech.nl/tensions/> (дата звернення: 31.05.2025).
8. Global Media and Communication (Online Journal). URL : <http://gmc.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
9. Hypertexts and Interactive Narratives at Cyberculture Studies. URL : <https://cyberculturestudies.com/hypertext.php> (дата звернення: 31.05.2025).
10. International Association for Media and Communication Research (IAMCR). URL : <http://iamcr.org/> (дата звернення: 31.05.2025).
11. Internationale Kolleg für Kulturtechnikforschung und Medienphilosophie (IKKM). URL : <http://www.ikkm-weimar.de/> (дата звернення: 31.05.2025).
12. Media, Culture & Society (Online Journal). URL : <http://mcs.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
13. Mediamente. Biblioteca digitale. URL : <http://www.mediamente.rai.it/english/bibliote/intervis/g/garcia.htm> (дата звернення: 31.05.2025).
14. New Media & Society (Online Journal). URL : <http://nms.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
15. Television & New Media (Online Journal). URL : <http://tvn.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
16. The International Academic Net of New Media Philosophers. URL : <http://www.philosophyofnewmedia.com/> (дата звернення: 31.05.2025).
17. The Society for Phenomenology and Media. URL : <http://www.wix.com/societyphenmedia/socphenmedia> (дата звернення: 31.05.2025).
18. Virtual Society? URL : <http://virtualsociety.sbs.ox.ac.uk/> (дата звернення: 31.05.2025).
19. Visual Communication (Online Journal). URL : <http://vcj.sagepub.com/> (дата звернення: 31.05.2025).